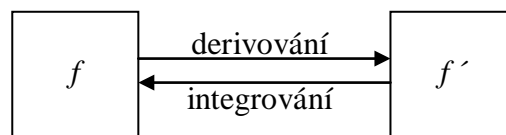

Integrální počet funkcí jedné proměnné

V diferenciálním počtu jsme určovali derivaci funkce jedné proměnné a pomocí ní vyšetřovali řadu vlastností této funkce. Pro připomenutí: derivace má uplatnění tam, kde se zkoumá povaha funkčních závislostí určitých proměnných (veličin), resp. jejich změn. Užívá se v matematice, ekonomii, fyzice, ale i v jiných vědních oborech. Pokud funkce popisuje závislost proměnné y na proměnné x , poté její derivace představuje závislost rychlosti změn y na x . Stručně uživatelsky nyní uvedme teoretický přehled pro výpočet integrálů funkcí jedné proměnné včetně aplikací na jednoduchých příkladech.

Stejně jako v diferenciálním počtu je důležitý proces derivování, tak v integrálním počtu je důležitý proces **integrování** pro studování zákonitostí dějů. Jeho cílem je najít k dané funkci f takovou funkci F , jejíž derivací je právě funkce f . Laicky tedy můžeme říct, že integrování je opačný proces k derivování a znázornit na schématu níže.

Neurčitý integrál

Jestliže pro funkce F a f definované na otevřeném intervalu I platí vztah:

$F'(x) = f(x)$ pro každé $x \in I$, říkáme, že F je **primitivní funkce** k funkci f na intervalu I . Tato primitivní funkce na intervalu I existuje ke každé funkci f , která je na daném intervalu spojitá.

Pro každou primitivní funkci F k funkci f na intervalu I platí:

$$(F(x) + C)' = F'(x) = f(x), \text{ kde } C \text{ je libovolné reálné číslo.}$$

Z tohoto vztahu vyplývá mnohoznačnost primitivní funkce - jestliže k funkci $f(x)$ existuje primitivní funkce F na intervalu I , je takových funkcí nekonečně mnoho a liší se pouze tzv. **neurčitou konstantou** C . Množina všech primitivních funkcí $F+C$ k funkci f na intervalu I se nazývá **neurčitý integrál** funkce f . Píšeme:

$$\int f(x)dx = F(x) + C, \text{ kde}$$

$\int$ je integrační znak,

$f(x)$ integrand,

x integrační proměnná,

dx diferenciál integrační proměnné,

C integrační konstanta (neurčitá konstanta).

Proces integrování je na rozdíl od procesu derivování velmi složitý. Následující část tohoto textu je proto zaměřena pouze na základní integrační metody a způsoby integrace.

Nejjednodušším způsobem výpočtu integrálu je přímá integrace pomocí vzorců převedených z derivování, vlastností integrálů, speciálních metod a pravidel či úprav integrandu.

Základní vzorce platné pro integraci elementárních funkcí:

$$1) \int A dx = Ax + C;$$

$$2) \int x^s dx = \frac{x^{s+1}}{s+1} + C, \text{ kde: } s \in R, s \neq -1;$$

$$3) \int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + C;$$

$$4) \int e^x dx = e^x + C;$$

$$5) \int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C, \text{ kde: } a > 0, a \neq 1;$$

$$6) \int \sin x dx = -\cos x + C;$$

$$7) \int \cos x dx = \sin x + C;$$

$$8) \int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\cotg x + C;$$

$$9) \int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \tg x + C;$$

$$10) \int \frac{1}{\sqrt{A^2 - x^2}} dx = \arcsin \frac{x}{A} + C;$$

$$11) \int \frac{1}{A^2 + x^2} dx = \frac{1}{A} \arctg \frac{x}{A} + C; \int \frac{1}{1+x^2} dx = \arctg x + C;$$

$$12) \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx = \ln|f(x)| + C.$$

Pravidla pro integraci součtu, rozdílu a součinu funkce s konstantou (za předpokladu, že existují příslušné primitivní funkce):

$$13) \int (f(x) \pm g(x)) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx;$$

(Integrál součtu (rozdílu) se rovná součtu (rozdílu) integrálů.)

$$14) \int c * f(x) dx = c * \int f(x) dx, \text{ kde } c \in R.$$

(Konstantu lze vytknout před integrál.)

Příklad: Pomocí základních vzorců a úprav integrandu vypočtete zadané integrály:

$$1) \int x^6 dx = \frac{x^{6+1}}{6+1} + C = \frac{x^7}{7} + C$$

$$2) \int \frac{1}{\sqrt{25-x^2}} dx = \int \frac{1}{\sqrt{5^2-x^2}} dx = \arcsin \frac{x}{5} + C$$

$$3) \int \frac{1}{x^5} dx = \int x^{-5} dx = \frac{x^{-5+1}}{-5+1} + C = \frac{x^{-4}}{-4} + C = \frac{1}{-4x^4} + C$$

$$4) \int (1 - 2x) dx = \int 1 dx - \int 2x dx = x + C_1 - \frac{2x^2}{2} + C_2 = x - x^2 + C, \text{ kde } C = C_1 + C_2$$

$$5) \int \left(x + \frac{1}{x} + \sqrt{x} \right) dx = \int x dx + \int \frac{1}{x} dx + \int x^{\frac{1}{2}} dx = \frac{x^2}{2} + C_1 + \ln|x| + C_2 + \frac{x^{\frac{3}{2}}}{\frac{3}{2}} + C_3 = \frac{x^2}{2} + \ln|x| + \frac{2}{3}\sqrt{x^3} + C, \text{ kde } C = C_1 + C_2 + C_3$$

$$6) \int \frac{10x}{5x^2+10} dx = \ln|5x^2 + 10| + C$$

$$7) \int \frac{30x^2}{5x^3+10} dx = 30 * \frac{1}{15} \int \frac{15x^2}{5x^3+10} dx = 2 \ln|5x^3 + 10| + C$$

$$8) \int \operatorname{tg} x dx = \int \frac{\sin x}{\cos x} dx = - \int \frac{-\sin x}{\cos x} dx = -\ln|\cos x| + C$$

$$9) \int 2^x dx = \frac{2^x}{\ln 2} + C$$

Integrace metodou po částech

Metoda integrace **po částech** (nazývaná též jako **per partes**) umožňuje integrovat především některé součiny funkcí (například součin polynomu a logaritmické, goniometrické, cyklometrické nebo exponenciální funkce). Jestliže funkce $u(x)$ a $v(x)$ mají na intervalu I spojitě derivace, pak na daném intervalu platí:

$$\int u(x) * v'(x) dx = u(x) * v(x) - \int u'(x) * v(x) dx.$$

Ve stručném vyjádření:

$$\int uv' dx = uv - \int u'v dx.$$

Tato metoda má smysl pouze v případě, pokud umíme řešit nově vzniklý integrál na pravé straně rovnosti. Je důležitá správná volba funkcí u a v' . Za nederivovanou funkci (u) volíme činitele, který neumíme integrovat. Pokud umíme integrovat oba činitele, volíme toho činitele, který se derivací více zjednoduší.

Příklad: metodou po částech vypočtete zadané integrály:

$$1) \int x e^x dx = \left| \begin{array}{l} u = x \quad u' = 1 \\ v' = e^x \quad v = e^x \end{array} \right| = x * e^x - \int 1 * e^x dx = x * e^x - e^x = e^x * (x - 1) + C$$

(Umíme integrovat oba činitele, ovšem funkce $u = x$ se derivací zjednoduší.)

$$2) \int \frac{\ln x}{x^2} dx = \int \ln x * x^{-2} dx = \left| \begin{array}{l} u = \ln x \quad u' = \frac{1}{x} \\ v' = x^{-2} \quad v = -\frac{1}{x} \end{array} \right| = \ln x * \left(-\frac{1}{x}\right) - \int \frac{1}{x} * \left(-\frac{1}{x}\right) dx = \\ = \frac{1}{x} * (-\ln x) + \int x^{-2} dx = \frac{1}{x} * (-\ln x) + \left(\frac{x^{-1}}{-1}\right) + C = \frac{1}{x} * (-\ln x) - \frac{1}{x} + C = -\frac{1}{x} * \\ * (\ln x + 1) + C$$

(Funkci $\ln x$ neumíme integrovat, proto jsme ji zvolili za nederivovanou.)

Integrace metodou substituce

Další metodou, která je jednou z nejdůležitějších a nejpoužívanějších integračních metod pro složitější integrál je metoda **substituce**.

Substituce typu $t = g(x)$

Jestliže funkce $t = g(x)$ má derivaci na intervalu J , zobrazuje ho na interval I a funkce $f(t)$ je spojitá na intervalu I , pak na intervalu J platí:

$$\int f(g(x)) * g'(x) dx = \int f(t) dt,$$

dosadíme-li do primitivní funkce na pravé straně $t = g(x)$.

Výpočet probíhá podle schématu:

$$\int f(g(x)) * g'(x) dx = \left| \begin{array}{l} t = g(x) \\ dt = g'(x) dx \end{array} \right| = \int f(t) dt = F(t) + C = F(g(x)) + C.$$

Postupujeme následovně:

- 1) vnitřní složku $g(x)$ funkce f nahradíme proměnou t (provedeme substituci $t = g(x)$),
- 2) diferencujeme pravou a levou stranu substituční rovnice podle příslušné proměnné,
- 3) dosadíme $t = g(x)$ a $dx = \frac{dt}{g'(x)}$ do původního integrálu,
- 4) po nalezení primitivní funkce F k funkci f vrátíme do výsledku původní proměnou dosazením $t = g(x)$.

Pozor: nesmí se mísit obě proměnné za jediným integračním znakem.

Příklad: Substituční metodou vypočtete zadaný integrál:

$$\int \cos(5x + 7) dx = \left| \begin{array}{l} t = 5x + 7 \\ dt = 5dx \\ dx = \frac{dt}{5} \end{array} \right| = \int \cos t \frac{dt}{5} = \frac{1}{5} \sin t + C = \frac{1}{5} \sin(5x + 7) + C.$$

Substituce typu $x = g(t)$

Jestliže funkce $f(x)$ je spojitá na intervalu I , funkce $x = g(t)$ má nenulovou derivaci na intervalu J a zobrazuje ho na interval I , pak na intervalu I platí:

$$\int f(x) dx = \int f(g(t)) * g'(t) dt,$$

Dosadíme-li do primitivní funkce na pravé straně $t = g^{-1}(x)$, kde g^{-1} je inverzní funkce k funkci g .

Výpočet probíhá podle schématu:

$$\int f(x) dx = \left| \begin{array}{l} x = g(t) \\ dx = g'(t) dt \end{array} \right| = \int f(g(t)) * g'(t) dt = F(t) + C = F(g^{-1}(x)) + C.$$

Postupujeme analogicky jako u substituce typu $t = g(x)$.

Příklad: substituční metodou vypočtete zadaný integrál.

$$\int \frac{1}{(x+16)\sqrt{x}} dx = \left| \begin{array}{l} x = t^2 \\ \sqrt{x} = t \\ dx = 2t dt \end{array} \right| = \int \frac{1}{(t^2+16)t} 2t dt = 2 * \int \frac{1}{(t^2+4^2)} dt = 2 * \frac{1}{4} \operatorname{arctg} \left(\frac{t}{4} \right) + C = \frac{1}{2} \operatorname{arctg} \left(\frac{\sqrt{x}}{2} \right) + C.$$

Integrace racionálních funkcí

Jedná se o integrály typu $\int \frac{P_n(x)}{Q_m(x)} dx$, kde $P(x)$ a $Q(x)$ jsou polynomy a n, m jsou stupně polynomu.

V případě, že stupeň polynomu $P \geq$ stupeň polynomu Q ($n \geq m$), jedná se o tzv. *neryzí racionální funkci*, kterou lze vždy vyjádřit dělením příslušných polynomů jako součet polynomu a tzv. *ryzí racionální funkce*.

Ryzí racionální funkci, kterou nelze ihned integrovat užitím vzorců pro integraci elementárních funkcí, rozložíme na součet tzv. parciálních zlomků. Jejich tvar a počet je dán polynomem $Q(x)$ rozloženým na součin kořenových činitelů:

$$Q(x) = (x - x_1) * (x - x_1)^k * (x^2 + px + q) * (x^2 + px + q)^l,$$

kde p, q, x_1 jsou reálné konstanty, k a l jsou přirozená čísla, $k > 1, l > 1$.

Poznámka: U nejvyšší mocniny x je koeficient 1, kvadratické polynomy mají jako kořeny komplexně sdruženou dvojici hodnot (diskriminant je menší než 0). Naopak lineární polynomy mají reálný kořen.

Výskyt v součinu kořenových činitelů	Do rozkladu na parciální zlomky přibude
$(x - x_1)$	$\frac{A}{x - x_1}$
$(x - x_1)^k$	$\frac{A_1}{(x - x_1)^1} + \frac{A_2}{(x - x_1)^2} + \dots + \frac{A_k}{(x - x_1)^k}$
$(x^2 + px + q)$	$\frac{Ax + B}{x^2 + px + q}$
$(x^2 + px + q)^l$	$\frac{A_1x + B_1}{(x^2 + px + q)^1} + \frac{A_2x + B_2}{(x^2 + px + q)^2} + \dots + \frac{A_lx + B_l}{(x^2 + px + q)^l}$

Koeficienty A_x, B_x určíme takzvanou metodou neurčitých koeficientů takto:

- 1) rovnici, kde na levé straně je daná racionální funkce a na pravé straně součet příslušných parciálních zlomků, vynásobíme jmenovatelem racionální funkce (polynomem $Q(x)$),
- 2) pravou stranu rovnice upravíme,
- 3) porovnáním koeficientů polynomu (u stejných mocnin x) na obou stranách rovnice obdržíme soustavu lineárních rovnic, jejich řešením jsou hledané koeficienty.

Příklad: Rozložte zadanou funkci na součet parciálních zlomků:

$$R(x) = \frac{P(x)}{Q(x)} = \frac{x + 2}{x^3 - x}$$

$Q(x)$ rozložíme na součin kořenových činitelů:

$$Q(x) = x^3 - x = x * (x^2 - 1) = x * (x - 1) * (x + 1)$$

$R(x)$ rozložíme na součet parciálních zlomků:

$$\frac{x + 2}{x^3 - x} = \frac{A}{x} + \frac{B}{x - 1} + \frac{C}{x + 1}$$

Rovnici vynásobíme společným jmenovatelem:

$$x + 2 = A(x - 1)(x + 1) + Bx * (x + 1) + Cx * (x - 1)$$

Pravou stranu upravíme (roznásobíme):

$$x + 2 = Ax^2 - A + Bx^2 + Bx + Cx^2 - Cx$$

Metodou porovnání koeficientů polynomu u stejných mocnin x na levé a pravé straně rovnice určíme koeficienty parciálních zlomků:

$$x^2: 0 = A + B + C$$

$$x^1: 1 = B - C$$

$$x^0: 2 = -A$$

Řešíme tuto soustavu tří rovnic o tří neznámých A, B, C :

$$A = -2$$

$$B = 1 + C$$

$$C = 0 - A - B$$

$$C = 0 + 2 - 1 - C$$

$$2C = 1$$

$$C = 0,5$$

$$B = 1 + 0,5 = 1,5$$

Nyní je vidět, že rozklad funkce $R(x)$ na parciální zlomky lze vyjádřit takto:

$$\frac{x+2}{x^3-x} = \frac{-2}{x} + \frac{1,5}{x-1} + \frac{0,5}{x+1}$$

Integrace parciálních zlomků

1) **parciální zlomek typu** $\frac{A}{x-x_1}$

řešíme: vzorce, substituce

2) **parciální zlomek typu** $\frac{A}{(x-x_1)^k}$

řešíme: vzorce, substituce

3) **parciální zlomek typu** $\frac{Ax+B}{x^2+bx+c}$

$$\int \frac{Ax+B}{x^2+bx+c} dx = \frac{A}{2} \int \frac{2x+b}{x^2+bx+c} dx + K \int \frac{1}{x^2+bx+c} dx$$

Upravíme na součet dvou integrálů tak, aby první z nich měl v čitateli derivaci jmenovatele a druhý konstantu. Konstantu K určíme z rovnice: $Ax+B = \frac{A}{2}(2x+b) + K$.

4) **parciální zlomek typu** $\frac{Ax+B}{(x^2+bx+c)^l}$

Analogickým postupem jako u předchozího parciálního zlomku dojdeme ke dvěma integrálům. Z nichž jeden se vypočte substitucí, pro výpočet druhého integrálu se využívají tzv. rekurentní vzorce¹.

---

¹ Podrobný návod je možno najít například v knize K. Rektorys: *Přehled užití matematiky*, 1995.

Určitý integrál

Předpokládejme, že pro funkci $f(x)$ definovanou na uzavřeném intervalu $\langle a, b \rangle$, která je *spojitá* a *ohraničená* platí:

$$\int f(x)dx = F(x) + C.$$

Určitý integrál funkce f od a do b je poté číslo:

$$\int_a^b f(x)dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a), \text{ kde:}$$

a je tzv. dolní integrační mez,

b je tzv. horní integrační mez a

$\int_a^b f(x)dx$ čteme „určitý integrál od a do b funkce $f(x)$ dx “.

V případě že:

$a = b$ platí vztah: $\int_a^a f(x)dx = 0$;

$a > b$, $b > a$ platí vztah: $\int_a^b f(x)dx = -\int_b^a f(x)dx$.

Dále pro integrovatelné funkce na intervalu $\langle a, b \rangle$ platí:

1) $\int_a^b [f(x) \pm g(x)]dx = \int_a^b f(x)dx \pm \int_a^b g(x)dx$;

2) $\int_a^b kf(x)dx = k \int_a^b f(x)dx$, kde $k \in \mathbb{R}$;

3) $\int_a^b f(x)dx = \int_a^c f(x)dx + \int_c^b f(x)dx$, kde $c \in (a, b)$;

4) je-li f lichá funkce, pak: $\int_{-a}^a f(x)dx = 0$;

5) je-li f sudá funkce, pak: $\int_{-a}^a f(x)dx = 2 * \int_0^a f(x)dx$.

Příklad: Vypočtete zadaný určitý integrál.

$$\int_3^6 x^2 dx = \left[\frac{x^3}{3} \right]_3^6 = \frac{6^3}{3} - \frac{3^3}{3} = 72 - 9 = 63$$

(Funkce x^2 je na intervalu $\langle 3, 6 \rangle$ spojitá, je tedy integrovatelná.)

Metoda po částech v určitém integrálu

Mají-li funkce u a v spojité derivace na intervalu $\langle a, b \rangle$, pak platí:

$$\int_a^b u'v \, dx = [uv]_a^b - \int_a^b uv' \, dx.$$

Příklad: Vypočtěte pomocí metody po částech zadaný určitý integrál:

$$\int_0^1 xe^x \, dx = \left| \begin{array}{l} u = x \quad u' = 1 \\ v' = e^x \quad v = e^x \end{array} \right| = [x * e^x]_0^1 - \int_0^1 e^x \, dx = [x * e^x]_0^1 - [e^x]_0^1 = e - (e - 1) = 1$$

Metoda substituce v určitém integrálu

Jsou-li splněny následující předpoklady:

- 1) funkce g má na intervalu $\langle a, b \rangle$ nenulovou derivaci,
- 2) funkce f je spojitá na intervalu $\langle \alpha, \beta \rangle$, kde $\alpha = g(a)$, $\beta = g(b)$,
- 3) funkce g zobrazuje interval $\langle a, b \rangle$ na interval $\langle \alpha, \beta \rangle$, poté platí:

$$\int_a^b f(g(x)) * g'(x) \, dx = \int_\alpha^\beta f(t) \, dt.$$

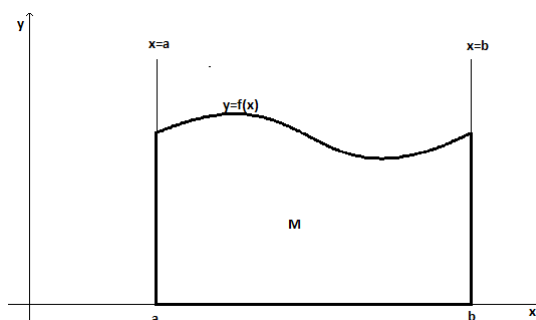
Využití substituční metody je analogické jako u neurčitěho integrálu. S tím rozdílem, že musíme stejnou substitucí transformovat (přepočítat) integrační meze. To provedeme tak, že původní meze dosadíme do substituční rovnice. Použití ilustrujeme na příkladu.

Příklad: Metodou substituce vypočtěte zadaný určitý integrál:

$$\int_1^e \frac{\ln x}{x} \, dx = \left| \begin{array}{l} \ln x = t \\ \frac{1}{x} \, dx = dt \\ \alpha = \ln(e) = 1 \\ \beta = \ln(1) = 0 \end{array} \right| = \int_0^1 t \, dt = \left| \frac{t^2}{2} \right|_0^1 = \frac{1}{2}$$

Druhou možností výpočtu určitého integrálu substituční metodou (i per partes) je samostatné vyřešení neurčitěho integrálu, kdy obdržíme výsledek v proměnné x , s následným výpočtem určitého integrálu s původními mezemi.

Historickou motivací pro vznik určitého integrálu byl výpočet obsahu S_M „křivočarého lichoběžníka“. Nazývá se tak rovinný útvar M , jehož příklad je zachycen na obrázku č. 1. Je vymezen grafem funkce $y = f(x)$, osou x a přímkami $x = a$ a $x = b$.

Obrázek 1

Jestliže funkce $f(x)$ je na uzavřeném intervalu $\langle a, b \rangle$ spojitá a nezáporná ($f(x) \geq 0$), vyjadřuje určitý integrál

$$S_M = \int_a^b f(x) dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a)$$

Obsah S_M rovinného útvaru M , který je omezen křivkou $y = f(x)$, osou x a přímkami $x = a$, $x = b$.

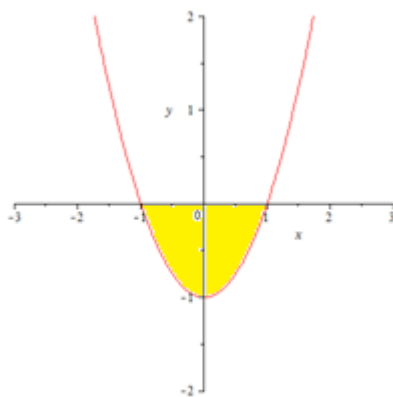
Jestliže v intervalu $\langle a, b \rangle$ je $f(x) \leq 0$, je určitý integrál záporný a obsah S_M příslušného rovinného útvaru M je roven:

$$S_M = \left| \int_a^b f(x) dx \right| = \int_a^b -f(x) dx.$$

Příklad: Vypočtete obsah rovinného útvaru M vymezeného grafem funkce

$y = f(x) = x^2 - 1$ a osou x .

Nejprve načrtneme rovinný útvar M . Jedná se o parabolu, která má vrchol v bodě $[0, -1]$ a osu x protíná v bodech $x = -1$ a $x = 1$ (viz obrázek 2).

Obrázek 2

Protože na intervalu $\langle -1, 1 \rangle$ je funkce $y = x^2 - 1$ spojitá, ale záporná, použijeme pro výpočet S_M vztahu s absolutní hodnotou.

$$S_M = \left| \int_{-1}^1 -(x^2 - 1) dx \right| = \left| \left[\frac{x^3}{3} \right]_{-1}^1 \right| = \frac{1}{3} - \left(-\frac{1}{3} \right) = \frac{2}{3}.$$

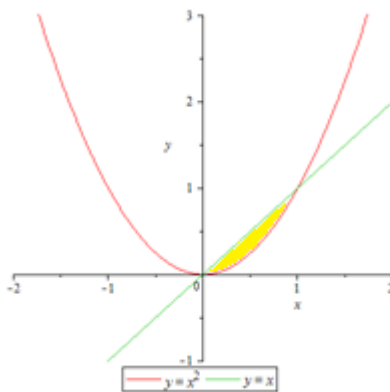
Obsah S_M rovinného útvaru M , která je ohraničená křivkou $y = x^2 - 1$ a osou x je tedy roven $\frac{2}{3}$ jednotek obsahu.

Obsah plochy ohraničené dvěma křivkami $y = f(x)$ a $y = g(x)$, spojitými na intervalu $\langle a, b \rangle$, pro které platí $f(x) > g(x)$, a dále přímkami $x = a$, $x = b$ se vypočítá pomocí vzorce:

$$S_M = \int_a^b [f(x) - g(x)] dx.$$

Příklad: Vypočtete obsah S_M rovinného útvaru ohraničeného grafy funkcí $y = f(x) = x^2$, $y = g(x) = x$:

Nejprve načrtne rovinný útvar M . Nakreslíme zadané funkce a získáme rovinný útvar, jehož obsah budeme určovat.

Obrázek 3

Meze příslušného integrálu získáme řešením soustavy rovnic (jako x -ovou souřadnici průsečíků příslušných křivek) $y = x^2$, $y = x$.

$$\begin{aligned} x^2 &= x \\ x^2 - x &= 0 \\ x * (x - 1) &= 0 \end{aligned}$$

Tedy $x_1 = 0 = a$ a $x_2 = 1 = b$.

Obsah S_M rovinného útvaru ohraničené danými křivkami je poté roven:

$$S_M = \int_0^1 (x - x^2) dx = \left[\frac{x^2}{2} - \frac{x^3}{3} \right]_0^1 = \frac{1}{2} - \frac{1}{3} = \frac{1}{6} \text{ jednotek obsahu.}$$

Použitá literatura:

JIRÁSEK, František a Josef BENDA. *Matematika pro bakalářské studium*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2006, 506 s. ISBN 80-869-2902-7.

MEZNÍK, Ivan. *Matematika II*. Vyd. 11., přeprac. /. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009, 105 s. ISBN 978-80-214-3816-3.

MOUČKA, Jiří a Petr RÁDL. *Matematika pro studenty ekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 272 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3260-2.

NAVRÁTIL, Miroslav. *Matematika I.: pro distanční studium vysokých škol*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 198 s. ISBN 978-80-87255-06-3.